

Draga braćo i sestre!

1. U prigodi smo obilježavanja 25 godina ponovne prisutnosti katoličkog vjeronauka u hrvatskim školama. Ova obljetnica po sebi nije dugo vremensko razdoblje, ali je veoma značajna, osobito zbog činjenice da su vjeronauku, nasuprot vjekovnoj tradiciji hrvatskoga naroda, tijekom komunističkog totalitarizma 40 godina školska vrata u Hrvatskoj bila nasilno zatvorena. Stoga s radošću i sa zahvalnošću obilježavamo posljednjih 25 godina služenja Crkve odgoju i obrazovanju naše djece i mladih po vjeronauku u hrvatskim školama. Naime, vjeronauk u školama, uz iznimku komunističkog razdoblja, bio je uvijek integralni dio povijesti školstva u hrvatskom narodu. Veoma velik postotak roditelja, djece i mladih koji slobodno izabiru vjeronauk u javnim školama znak je važnosti što ga sam vjeronauk zauzima u procesu odgoja i obrazovanja.

Riječ o uistinu dragocjenom i važnom evangelizacijskom, odgojnom i kulturnom djelovanju u hrvatskom društvu koje Crkva ostvaruje predanim radom naših vjeroučiteljica i vjeroučitelja, kojima ovom prigodom odajem posebno priznanje. Čestitke idu i svima onima koji nesebično i profesionalno rade u organiziranju vjeronauka u osnovnim i srednjim školama. Tu ponajprije mislim na Hrvatsku biskupsku konferenciju, osobito na Vijeće za katehizaciju i novu evangelizaciju, Nacionalni katehetski ured, na sve nadbiskupijske i biskupijske katehetske urede, ili ured za vjeronauk u školi. Priznanje ide i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, Agenciji za odgoj i obrazovanje, kao i svim višim savjetnicama i savjetnicima za vjeronauk u istoj Agenciji. Treba istaknuti i mjerodavne školske vlasti, posebno ravnatelje škola koji se zdušno zalažu za cjelovito integriranje katoličkog vjeronauka u školski sustav.

2. Prvo misno čitanje uzeto je iz prve poslanice svetog Pavla Solunjanima, koja je najstariji spis Novoga zavjeta. U njoj susrećemo Pavla kao apostola, poniznog i vjernog, ali i hrabrog navjestitelja i genijalnog posrednika Objave. »Odvažismo se u Bogu našem iznijeti vam, uz tešku borbu, evanđelje Božje« (1 Sol 2,2). To su karakteristike u koje se trebate i vi, drage vjeroučiteljice i vjeroučitelji, neprestano ugledati i njih razmatrati da bi hranili i jačali svoj identitet odgojitelja i svjedoka u školama.

Apostol naglašava da su vjernici oni kojima je sam Bog učitelj. »Ta i sami ste od Boga naučili ljubiti jedni druge« (1 Sol 4,9). U tim riječima otkrivamo bit kršćanskog odgojitelja, jer oni koji uče i oni koji slušaju na kraju su svi zajedno učenici jednog Učitelja, Isusa Krista.

Poštovani vjeroučitelji i vjeroučiteljice, vjeronauk koji poučavate u našim školama ima u središtu osobu Isusa Krista. O Njemu govori današnje misno Evanđelje. Dvostruko pitanje koje još odjekuje u nama, nije strano ni našoj, ni vašoj svakidašnjici, niti samim satovima vjeronauka u školama: »Što govori svijet, tko sam ja?... A vi, što vi kažete, tko sam ja?« (Lk 9, 18.20). Važno je to pitanje. Ako ga promatramo iz vidokrugla vjeronauka u školama, smijemo reći da je nemoguće od njega pobjeći i da ono uvijek iznova traži odgovor.

3. Želimo da upravo vjeronauk bude prostor razgovora i dijaloga, kako bi se mladim ljudima pomoglo u punom razvoju slobodne osobnosti i cjelokupnom prihvaćanju čovjeka što ga je Krist otkupio. Vjeronauk u središte stavlja čovjeka stvorenog na sliku Božju. Škola je privilegirano mjesto u kojem djeca i mladi uče kako živjeti, kako postati zrele, odgovorne i odrasle osobe, sposobne samostalno suočavati se sa svim životnim situacijama i dati odgovore na temeljna životna pitanja. A sve je to na tragu onog najvažnijeg – odgovoriti na ono što Bog od svakoga ponaosob traži.

Čovjekov život je uvijek odgovor na Božji poziv. Odgoj je u sebi uvijek čin ljubavi i darivanja života. Budući da Crkva od samih početaka sudjeluje u odgoju i obrazovanju, smijemo reći s papom Franjom da je Crkva »majka odgojiteljica«. Upravo zato Crkva se ne

smije povlačiti niti izolirati, nego treba hrabro ući na aeropag aktualne kulture – ući u dijalog, svjesna ljepote i vrijednosti evanđeoskog dara što ga želi svima ponuditi.

Mogli bismo reći da je odgoj i obrazovanje poput jednog velikog gradilišta na kojem je Crkva nazočna od samih početaka. Koristeći slikovni govor, ona je u povijesti bila »glavni graditelj« najvažnijih odgojno-obrazovnih institucija. Crkva je i danas jedna od važnih i nezaobilaznih odgojno-obrazovnih čimbenika. Ona, u suradnji i dijalogu s drugim relevantnim institucijama, daje dragocjen doprinos na području odgoja i obrazovanja. U tom smislu promatramo i vjeronauk u školi kao jedan od važnih i dragocjenih oblika evangelizacijskog, odgojnog i kulturnog djelovanja Crkve u hrvatskom društvu.

Vjeronauk u školi mogli bismo okarakterizirati i kao crkveno služenje (*diaconia*) istini, nudeći djeci i mladima objavu Boga, koji jedini objavljuje punu istinu o čovjeku, o životu i o konačnom cilju cjelokupne ljudske povijesti. Stoga odgoj koji bi se ograničio na znanje i informacije, a zanemario velika pitanja o istini, osobito istini koja može biti životna vodilja, bio bi siromašan odgoj.

4. Crkva se s vjeronaukom u školi zauzima za zaštitu i promicanje cjelovitosti ljudske osobe. Dakle, ne samo da se brine o duhovnoj dimenziji, nego želi pridonijeti skladnom ustroju svih dimenzija koje čine ljudsku osobnost. »Razvoj mora uključivati i duhovni rast, a ne samo materijalni, jer čovjek je 'dušom i tijelom jedan', rođen je iz Božje stvaralačke ljubavi i određen za vječni život. Ljudsko se biće razvija tek onda kada raste u duhu, kada njegova duša upoznaje samu sebe, kao i istine što ih je Bog u nju u začetku utisnuo, te kad ulazi u istinski dijalog sa samim sobom i sa svojim Stvoriteljem« (*Benedikt XVI., Caritas in veritate, 76*).

Naime, religijska dimenzija u čovjeku nije neka nadgradnja ljudske osobe. Ona je integralni dio ljudske osobnosti od najranije djetinje dobi. Ona je ta temeljna ljudska otvorenost otajstvu, transcendenciji, koja je – na ovaj ili onaj način – prisutna u svakom susretu među ljudima. Vjeronauk, na sebi svojstven način, gradi most između vjere i razuma, širi obzorje znanja i pomaže otkrivati smisao života.

5. Draga braćo i sestre, nakon 25 godina smijemo slobodno reći da se vjeronauk uspješno integrirao u hrvatski odgojno-obrazovni sustav i to u svjetlu zagaraniranog načela o vjerskoj slobodi i poštujući pravo roditelja na vjerski odgoj djece. Način njegove integracije u hrvatski školski sustav poštuje laičnost naše države i pluralizam hrvatskoga društva. To se zasniva na načelu odijeljenosti Crkve i države i na potrebi suradnje tih ustanova u vidu općeg dobra vjernika i svih građana Hrvatske. Puno je toga tijekom 25 godina učinjeno na podizanju kvalitete i jačanju statusa vjeronauka u našim školama. Stoga iako se od vremena na vrijeme čuje i koji prijeteći ton glede samog statusa vjeronauka u hrvatskim školama, onih više od devedeset posto građana koji slobodno izabiru vjeronauk svojevrsni su referendum roditelja, djece i mladih glede tog pitanja. Dok god Hrvatska želi biti suvremena demokratska država, taj se izbor treba poštivati, a građanima se trebaju osigurati temeljna ljudska prava.

Stoga smijemo prigodom ove lijepe obljetnice naglasiti da je vjeronauk u našim školama potrebno više nego braniti od napada izvana, čuvati iznutra budno bdijući nad njegovom kvalitetom. Svi smo na tom području pozvani neprestano davati svoj doprinos prema mjestu i službi koju imamo u našoj Crkvi i društvu. A vama, drage vjeroučiteljice i vjeroučitelji to posebno stavljam na srce riječima blaženog Alojzija Stepinca:

»Tamo gdje službenici evanđelja spavaju, tamo neprijatelj brzo zasije kukolj lažnih nauka, koje duše strovaljuju u propast. Vi ste, gospodo i braćo katehete, primili kanonsku misiju, da sijete riječ Božju u mlade duše i da ih oduševljavate za vječne ideale. S tim je skopčana i velika odgovornost. I možda je to bio jedan od najvećih razloga, da je sv. Pavao razvio onako silnu energiju, da sve pridobije za Krista« (*Propovijedi 1941.-1946., str. 72*).

Djelo vjeronauka u hrvatskim školama preporučujemo nebeskom zagovoru Presvete Bogorodice Marije i blaženog Alojzija Stepinca. Amen.